

Gäller för: Akutmottagning

Giltig från: 2025-12-22

Innehållsansvar: Jonas Feldthusen, (jonfe), Överläkare

Giltig till: 2027-12-22

Granskad av: Jonas Feldthusen, (jonfe), Överläkare

Godkänd av: Flera godkännare finns - se eftersättsblad

Fentanyl intranasalt (barn)

Bakgrund och syfte

Smärta är ett vanligt problem hos barn på akutmottagningen. Effektiv smärtlindring är viktigt för barnet, och skapar bättre förutsättningar för undersökning och behandling av barn med smärta. Det är också viktigt där själva undersökningen/behandlingen genererar smärta. Effektiv smärtlindring kan dock vara svår att åstadkomma hos ett smärtpåverkat barn som inte vill medverka/ta medicin peroralt och inte har någon intravenös infart.

Indikationer

Smärtlindring, exempelvis vid reponering, brännskadeomläggningar och svår smärta vid fraktur inför röntgenundersökning.

Kontraindikationer

- näsblod
- överkänslighet mot opioider
- näsfraktur
- graviditet

Förberedelser

Informera förälder om proceduren, se rubrik Farmakologi:

- hur barnet kan reagera
- hur läkemedlet verkar
- hur länge effekten sitter i

Lokaler

Behandlingsrum. Tyst och rofylld omgivning.

Utrustning

- övervakningsenhet

- antidot: Naloxon 0,4 mg/ml enligt läkarordination
- andningsballong utifrån barnets kroppsvikt:
 - spädbarn: nyfödda och spädbarn med kroppsvikt upp till 10 kg
 - barn: spädbarn och barn upp till 30 kg
 - vuxna: vuxna och barn med kroppsvikt över 30 kg

Utförande

Sjuksköterskan förbereder och administrerar läkemedlet enligt läkarordination.

Behov av hållhjälp? Stäm av med föräldern att de klarar av att hålla barnet stilla under tiden läkemedlet ges.

Bedöm om USK behöver vara med vid proceduren.

Avsteg från rutinen

Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Akutjournal. Övriga orsaker till avsteg från styrdokumentet rapporteras i MedControl PRO.

Farmakologi

Fentanyl är en potent opioid med god analgetisk (smärtlindrande) effekt och kan ges intravenöst eller intranasalt med hjälp av MAD (Mucosal Atomization Device).

Fentanyl har analgetisk (smärtlindrande) och sederande (lugnande) effekt. Som med de flesta sederande läkemedel finns en risk för andningsdepression framför allt i samband med polyfarmaci, dvs att flera sederande läkemedel givits samtidigt.

Maximal effekt inom 5 - 15 min, duration cirka 30 min.

Biverkningar

- andningsdepression
- medvetandesänkning
- hypotension, övergående bradykardi
- illamående/kräkning, klåda, smakar illa

Antidot

Naloxon 0,4 mg/ml, ges mot opioidinducerad andningsdepression:

- intravenöst 2 – 10 µg/kg
- intramuskulärt/nasalt 10 – 20 µg/kg (samma dos för i.m. och nasal administrering)

Dosering

Från 3 månaders ålder.

1,5 µg /kg fördelat i båda näsborrarna, max 100 µg.

Kan upprepas med halva initiala dosen tidigast efter 15 minuter.

	Kg	5	10	15	20	25	30	40	50
Fentanyl 50 µg/ml i.n. (1,5 µg/kg) fördelat i båda näsborrarna	ml	0,15	0,3	0,45	0,6	0,75	0,9	1,2	1,5
	(µg)	(7,5)	(15)	(22,5)	(30)	(37,5)	(45)	(60)	(75)

Tillvägagångssätt

1. Sug/snyt vid behov bort ytligt sekret i båda näsborrarna.
2. Kontrollera läkemedelsdosen.
3. Använd en 1 ml spruta.
4. Dra upp halva dosen läkemedel. Vid administrering i första näsborren, dra upp 0,1 ml extra Fentanyl då MAD har 0,1 ml dead space.
5. Sätt på MAD på spruta (skruvas på).
6. Luta barnets huvud bakåt 45°, håll den lediga handen på barnets panna.
7. Sätt in MAD i ena näsborren, rikta bort från nasseptum (sikta på toppen av örat på samma sida), tryck snabbt in. Om möjligt, be barnet sniffa in samtidigt som dosen administreras.
8. Dra upp på nytt, utan att lägga till 0,1 ml för dead space (som nu är fyllt), och upprepa i andra näsborren.

Uppföljning

Övervakning

Minst 30 minuter. 60 minuter om upprepade doser getts.

- POX
- andningsfrekvens (manuellt eller maskinellt)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Akutmottagning

Innehållsansvar: Jonas Feldthusen, (jonfe), Överläkare

Granskad av: Jonas Feldthusen, (jonfe), Överläkare

Godkänd av: Daniel Vestberg, (danve1), Överläkare, Mie Jidetoft, (miepe1), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10032-992003340-225

Version: 2.0

Giltig från: 2025-12-22

Giltig till: 2027-12-22